

Dat Thomas van Slobbe (53) directeur van de Stichting wAarde nog aan werken toekomt, is een klein wonder. Vanuit zijn hooggelegen werkkamer heeft hij een riant uitzicht over de wonderschone natuur bij Beek-Ubbergen (vlakbij Nijmegen). Misschien gaat hij daarom tijdens het gesprek wel met z'n rug naar het raam toe zitten. Van Slobbe praat vlot en duidelijk. Hij is zeer bedreven in het bedenken van nieuwe woorden en uitdrukkingen; je leest er een paar in het volgende interview.

10 vragen aan

Thomas van Slobbe

CV Thomas van Slobbe

Drs. Thomas van Slobbe (1957) is ecooloog, perceptiemanager en algemeen directeur van Stichting wAarde, een denktank binnen de natuur- en milieubeweging.

Hij heeft - onder meer - aan de wieg gestaan van de terugkeer van de vlechtheg als karakteristiek landschapselement in Nederland en is hij initiatiefnemer van de coalitie 'jongeren en natuur als nationale uitdaging'.

Is auteur van een groot aantal boeken, waaronder 'De toekomst is al onder ons', 'Atlas van het Nederlandse weidegevoel' en 'Dagboek van een Lege Plek'.

Heeft onder pseudoniem 'Ruben van Dijk' diverse eco-thrillers geschreven, waaronder 'GRAAN' (AWBruna 2010).

Is gastdocent aan de Radboud Universiteit Nijmegen en lid van de Kenniskamer Natuur en Landschap van het ministerie van LNV.

Is onlangs door Dagblad Trouw uitgeroepen tot één van de 100 meest invloedrijke Nederlanders op milieugebied.

1 ALS JE OP EEN FAMILIEFEESTJE BENT EN IEMAND VRAAGT: "THOMAS WAT DOE JIJ EIGENLIJK VOOR WERK?" WAT ZEG JE DAN?

Na wat nadenken: "Dan zeg ik dat ik bij de natuurbeweging werk. Ik houd me bezig met wat mensen aan de natuur hebben en zouden kunnen hebben. Vroeger was natuur vanzelfsprekend in ieder mensenleven. Nu niet meer. Veel jongeren groeien in grote steden op, tussen nieuwbouwwijken en computers. Ze hebben niets met natuur en weten niet eens wat ze missen."

2 KUN JE WAT VOORBEELDEN NOEMEN?

"Het wegvallen van die 'vanzelfsprekende' relatie tussen mensen en natuur heeft nogal wat gevolgen. Het leidt tot spanningen, vervreemding, verveling, ziektes en - in toenemende mate - tot oververhitting van de maatschappij. Wij kijken daarom naar kinken in de kabels tussen mens en natuur. We geven gevraagd en ongevraagd adviezen aan ministeries, natuurorganisaties, provincies en gemeenten. We zijn bijvoorbeeld bezig te bekijken én in de praktijk te brengen hoe je jongeren en natuur beter aan elkaar kunt koppelen dan nu gebeurt."

3 JE NOEMT DE STICHTING WAAARDE EEN 'DENKTANK'. WAT IS HET BESTE EN PRAKTISCH UITGEVOERDE IDEE DAT OOIUIT JOUW TANK IS GEKOMEN?

"Wij hebben de discussie aangezwengeld voor minder verbodsborden in de natuur. Waarom mag je op veel plekken volgens teksten op borden: 's nachts de natuur niet betreden, waarom mag je niet van het pad af als je vuurvliegjes verderop wilt bekijken. Die bordjes scheppen een vaak nodeloze afstand tussen mensen en de van oorsprong 'vrije' natuur. Gelukkig zijn veel van die bordjes inmiddels weggehaald."

4 WAAROM DRAAG JE GOEDLOPENDE INITIATIEVEN OVER AAN ANDEREN?

"We treden terug als anderen onze initiatieven overnemen. We hebben hier vijf mensen aan het werk en daar omheen een pool van deskundigen die met ons meedenken. Met die groep blijven we ons continue vernieuwen, maar dan kunnen we dus nooit zelf voor langere termijn alles zelf blijven uitvoeren. Wij hebben bijvoorbeeld 'vlechtheppen' teruggebracht in Nederland (en ook het woord verzonnen zegt Van Slobbe trots).

Dat zijn heggen die vroeger op de plekken stonden waar nu meestal prikkeldraad staat. Wij hebben de vlechtheppin in ere hersteld en ook mensen getraind in het maken van dergelijke prikkeldraad vervangers. Overheden en natuurorganisaties dragen de herintroductie van de vlechtheppin in het Nederlandse landschap nu verder."

5 WIE BETAALT DE REKENINGEN VOOR AL DAT PRACHTWERK?

"Wij krijgen projectsubsidies van de ministeries voor LNV en VROM. Particulieren, goede doelen als het VSB fonds en de Stichting Doen en soms bedrijven helpen ons ook financieel. Wij zijn een kleine organisatie met een bescheiden omzet. Dat scheelt."

6 VEEL MILIEUCLUBS VERGRIJZEN. HOE BEREIKEN JULLIE JONGEREN?

"Jongeren hebben niks met de natuur, wordt vaak gezegd. Maar uit de vele straatgesprekken en kroeginterviews die we overal met hen houden blijkt dat ze frisse lucht, vrijheid, ruimte en sport wel degelijk belangrijk vinden. Dat willen wij graag doorvertaald zien in beleid. Zo maken wij ons sterk voor toegankelijke, volkomen regelvrije natuurgebieden rond alle grote steden. Daar is het niet zo erg als er eens een tak van een boom afbreekt. In Nederland is elke vierkante meter bestemd voor iets.

Maar wij zijn van het 'ontstemmen'. Minder regels. Laat maar even. Minder daadkracht en meer 'laatkracht'. Dus een terugkeer naar wat natuurlijke wildheid. Die is gezond en moet je, zeker ook bij jongeren, niet onderdrukken. Het is een natuurlijk onderdeel van het leven."

7 WORD JE NIET VOOR GEK VERKLAARD MET DAT IDEE VAN: LAAT MAAR, NATUURLIJKE WILDHEID IS HEEL BELANGRIJK?

"Dat idee vindt steeds meer weerklank. Iedereen voelt zich verstikt door overdreven regelgeving, ook bij overheden, bij ambtenaren. En als jongeren niks met natuur hebben dan krijgen hun kinderen daar later van huis uit ook niks van mee. Dat moeten we zien te voorkomen. Daar ligt een belangrijke taak voor ons allen maar zeker ook voor natuurorganisaties."

GROENE HANGPLEK

8 THOMAS VAN SLOBBE IS OOK DE MAN DIE IN 2004 HET 'SMULBOS' BEDACHT. IN DAT BOS, MET VEEL VRUCHTEN- EN NOTENBOMEN, Zouden NIEUWE NEDERLANDERS ZICH THUIS MOETEN VOELEN. HOE IS HET MET HET SMULBOS IN 2010?

"We hoorden zowel van nieuwe als van heel veel 'oude' Nederlanders dat ze het raar vinden dat je hier in de natuur niet van het pad af mag om tamme kastanjes te rapen en bramen te plukken bijvoorbeeld. Steeds meer mensen verbaasden zich over onze 'kijknatuur'. Inmiddels zien we op steeds meer plekken in de natuur fruitbomen en bessenstruiken en andere eetbare gewassen terugkomen. Dus de introductie van dat begrip 'smulbos' heeft wel gewerkt. We hebben zelf ook een boek uitgegeven: 'Lekker landschap, smullen van bos en veld. Met verrassende recepten uit de natuur voor bijvoorbeeld bonte bloemensalade met viooltjes, bramenparfait met beukenootjes, daslook met roomkaas en natuurlijk ook de brandnetelsoep en Eikeltjeskoffie."

9 EN HEEFT HET RESULTAAT. KRIJGEN JONGEREN EN NIEUWE NEDERLANDERS MEER INTERESSE IN DE NATUUR. NATUUR IN NEDERLAND IS TOCH VOORAL VOOR WITTE VEERTIG PLUSERS?

"Natuur is voor iedereen! Wij hebben de wAardebon voor inburgercursussen geïntroduceerd. Alle instellingen die dergelijke cursussen verzorgen kunnen kosteloos gebruik maken van de wAardebon en een op maat georganiseerde excursie in een natuurgebied in eigen regio aanvragen. Dat gebeurt op een aantal plaatsen in samenwerking met IVN. Een groot succes. Als we zo'n excursie gemaakt hebben zie je vaak dat de gezinnen van nieuwe Nederlanders een paar weken later gezamenlijk de natuur in gaan om te picknicken."

10 WORD JE ER NOOIET EENS MOE VAN ALTIJD MAAR MET ZO'N 'BRAAF' ONDERWERP BEZIG TE ZIJN?

"Nee, helemaal niet. Natuur is niet braaf; maar woest en wild, angstwekkend mooi, helend en fascinerend, allemaal tegelijkertijd! Je moet soms wel wat geduld hebben. Neem het idee van 'het Smulbos'. Dat heeft veel los gemaakt en heeft ook effect gehad. Stichting wAarde is een klein clubje, maar we hebben redelijk veel invloed."

TEKST: Kor Al FOTO'S: Stichting wAarde